

Bod č.

Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja

Materiál na rokovanie Zastupiteľstva
Bratislavského samosprávneho kraja

21. júna 2024

Návrh

na vyjadrenie podpory pre zámer vybudovania Múzea lodnej dopravy
v priestoroch viacerých Národných kultúrnych pamiatok v lokalite
Zimného prístavu v Bratislave

Materiál predkladá:

Mgr. Ján Buocik
poslanec
Zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja

Materiál obsahuje:

- Návrh uznesenia
- Dôvodová správa
- Stanovisko komisie

Spracovateľ:

Mgr. Ján Buocik
poslanec
Zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja

Bratislava
jún 2024

N á v r h u z n e s e n i a

UZNESENIE č./2024

zo dňa 21. 06. 2024

Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja po prerokovaní materiálu

A s c h v a ľ u j e

podporu zámeru zriadenia Múzea lodnej dopravy na Dunaji v areáli Zimného prístavu v Bratislave s viacerými objektami Národných kultúrnych pamiatok a vyzýva príslušné nižšie uvedené inštitúcie, aby sa začali zaoberať týmto návrhom.

B ž i a d a

predsedu Bratislavského samosprávneho kraja Mgr. Juraja Drobu, MBA, písomne informovať o uznesení Zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja o podpore zámeru zriadenia Múzea lodnej dopravy nasledujúce dotknuté inštitúcie:

- Ministerstvo kultúry SR
- Ministerstvo dopravy SR
- Technické múzeum Košice
- Verejné prístavy a.s., ako štátnu spoločnosť spravujúcu pozemky areálu Národných kultúrnych pamiatok i celého Zimného prístavu ako prioritný investičný majetok štátu
- Slovenské plavby a prístavy a.s. - ako vlastníka nehnuteľností - stavieb a strojov v Zimnom prístave

Dôvodová správa

ZIMNÝ PRÍSTAV - BUDÚCI KLENOT BRATISLAVY

Bratislavské centrum sa rozrastá najmä východným smerom na územie Ružinova. Výstavba už pretvorila množstvo bývalých industriálnych areálov, viaceré ďalšie čakajú na svoje využitie. Rozvojové územia sa koncentrujú najmä v dotyku s ulicou Mlynské nivy. Obrovský potenciál v sebe skrýva Zimný prístav.

V susedstve štvrte výškových budov a prvého slovenského mrakodrapu sa nachádza rozsiahly prístavný areál, ktorý je stále aktívny. Služi prevažne na prekládku sypkých materiálov (najmä rúd a iných surovín) medzi železničnými vagónmi a nákladnými člnmi. Lodná doprava na Dunaji bola jedným z rozhodujúcich faktorov rozvoja Bratislavy a miest a obcí pri Dunaji. Bratislava ani Slovensko múzeum lodnej dopravy v súčasnosti nemá.

Zimný prístav vybudovaný na prelome 19. a 20. storočia je dnes v zúboženom stave. Aj napriek tomu, že v rámci Ružinova obsahuje najvyššiu koncentráciu Národných kultúrnych pamiatok (NKP). Od roku 2021 je tu navyše vyhlásené ochranné pásmo NKP, ktoré vychádza z už predtým vyhlásených národných kultúrnych pamiatok:

Dom lodníkov, lodný výťah, lodnú dielňu, sklad č.17, prečerpávaciu stanicu i hrany samotných bazénov. Ďalšími potenciálnymi technickými pamiatkami v areáli Zimného prístavu sú remorkér Zvolen a osobná loď "Raketa".

Okrem nehnuteľných pamiatok má pamiatkovú ochranu aj remorkér Šturec umiestnený vo vrchnej časti historického - ale stále funkčného lodného výťahu. Najstaršia dodnes zachovaná loď na Slovensku je dnes vďaka nadšencom a Múzeu dopravy po rekonštrukcii. Len pár metrov od jej nitovaného trupu sa nachádza lodná dielňa z roku 1943, ktorá je na tom z hľadiska stavu presne naopak.

Pomerne veľkolepá bohato presklená hala roky chátra, najväčším problémom sú obrovské diery v streche. Po rekonštrukcii je práve v nej plánované múzeum lodnej dopravy. O tomto pláne sa hovorí roky, na jeho realizáciu však treba podporu a spoluprácu najmä Ministerstva kultúry SR a Ministerstva dopravy SR, ale tiež Bratislavského samosprávneho kraja, Hlavného mesta SR Bratislavy, Mestskej časti Bratislava-Ružinov.

Okrem lodnej dielne potrebuje obnovu viaceré ďalších stavieb, ale tiež ich okolie a doriešiť treba aj vstup ku objektom cez stále funkčnú železničnú vlečku obsluhujúcu severný breh Dunaja. Komplexná revitalizácia a urbanizácia celého Zimného prístavu je otázkou desiatok rokov. Ak sa k nej bude pristupovať citlivo, môže byť z tejto lokality budúci klenot celej Bratislavy. Príkladov podarenej transformácie obdobných areálov poznáme zo zahraničia viaceré.

Vďaka ochrannému pásmu NKP by sa Zimný prístav mal rozvíjať s ucelenou myšlienkou a dôrazom na zachovanie genius loci. Areál by vhodne doplnila predĺžená bratislavská nábrežná promenáda až ku Domu lodníkov - promenáda by tým získala množstvo vzácneho priestoru v dotyku s Dunajom.

Prístavu by taktiež pomohlo dobudovanie severného diaľničného obchvatu Bratislavy a dopravné odľahčenie hlučného Prístavného mosta. Niekde však treba začať a vytvorenie múzea v bývalej lodnej dielni môže byť prvým krokom. Iniciatívu nadšencov stojacich aj za renováciou remorkéra Šturec preto chceme podporiť a pomôcť k jej naplneniu.

Už dlhšie existujú úvahy o zriadení Múzea lodnej dopravy - ako pobočky Slovenského technického múzea (STM) v Košiciach, pričom v Bratislave už existuje jedna pobočka STM - Múzeum dopravy pri Hlavnej stanici. K naplneniu tejto vízie však treba okrem získania vzťahu k budovám národných kultúrnych pamiatok - napríklad ich odkúpením od súčasného vlastníka - spoločnosti Slovenské plavby a prístavy, a.s. aj ďalšie kroky a finančnú a organizačnú iniciatívu zo strany príslušných gesčných ministerstiev: Ministerstva kultúry SR a Ministerstva dopravy SR ako aj štátneho vlastníka pozemkov: Verejných prístavov a.s. a iba spoločným koordinovaným úsilím je možné vytvoriť základ pre založenie Múzea lodnej dopravy v Bratislave.

Stanovisko Komisie dopravy Z BSK:

Predložený materiál bol schválený na zasadnutí Komisie dopravy BSK dňa 11. marca 2024.

